

Henna Goudzand Nahar – is schrijver van romans en kinderboeken.

Het blauwe boekje

Anita Madrettor werd razend op haar moeder om wat ze ervoer als onaardig gedrag. Maar de buschauffeur had genoeg van al die hartverscheurende taferelen bij elke rit naar de luchthaven sinds de uittocht uit het land begonnen was. Waar hij nooit overheen zou komen, was het moment waarop zijn banden langs het lichaam van een meisje scheerden dat zich voor zijn bus geworpen had, om zo haar moeder bij zich te houden. Met zekere regelmaat werd hij midden in de nacht wakker, badend in het zweet, zijn armen op borsthoogte gestrekt alsof hij een stuur vasthield. “Stap in of ik rijd weg!” riep hij tegen Anita Madrettor. Hij verlangde, zoals bij elke rit naar de luchthaven, naar het moment waarop hij zijn bus weer tussen de hoge palen waarop zijn woning stond, kon rijden om zo een einde te maken aan de ernstige tweestrijd waarin hij zolang als een rit duurde, verkeerde. Werd het niet tijd dat ook hij migreerde? Of moest hij de persoon worden uit de groep van de vertrekkers die op de luchthaven het licht uitdeed wanneer iedereen het land verlaten had?

(Fragment uit roman *De geur van bruine bonen*, Uitgeverij In de Knipscheer, 2020)

Net als Anita Madrettor en de buschauffeur stond ook ik 45 jaar geleden, bij de onafhankelijkheid van Suriname, voor de keuze: vertrek ik naar Nederland of blijf ik in Suriname? Niet vertrekken betekende dat je het Nederlanderschap automatisch kwijt was. Welk risico nam ik door me niet te gaan vestigen in het land van melk en honing, maar te blijven op de ‘kapotte’ plantage? Ik vertrok niet en werd al snel bedolven onder het werk, door de enorme braindrain die er plaatsvond. Zelf nog maar een studentje gaf ik al gauw les aan leeftijdgenoten van wie er één zelfs een oud klasgenoot van de basisschool was.

Maar het leven neemt zijn keer en er kwam een dag waarop ook ik over beijzeldde wegen richting de migratiedienst fietste, toen nog aan het Waterlooplein in Amsterdam. Het was niet de dorst naar een glaasje melk met honing die mij richting het oude moederland dreef, maar een relatie met een Nederlander. Vanaf dat moment werden mijn partner en ik jaarlijks gewogen. Ik mocht de Nederlandse staat niet tot last worden. Met de benodigde bewijzen daarvan toog ik ’s morgens vroeg, wanneer de laatste kroegganger waggelend zijn nest zocht, naar een plek in de rij voor de migratiedienst.

Ik mocht de Nederlandse staat niet tot last worden – met de benodigde bewijzen daarvan toog ik ’s morgens vroeg naar een plek in de rij voor de migratiedienst.

Ik maakte kennis met een andere werkelijkheid, niet die van de luxe migrant, maar die van personen die hun grondgebied ontvlucht waren om oorlog en dies meer. De gezichten stonden ernstig, de ogen maakten duidelijk geen contact te willen. Het was ieder voor zich. De sfeer vond ik beklemmend, de ondervraging soms intimiderend. Ik zat in de luxe positie dat ik weer kon opteren voor het Nederlanderschap, voor het blauwe boekje – en die keuze maakte ik. De realiteit van de anderen stond intussen op mijn netvlies gebrand.